

Garan Dániel kisbirtokos. Jósvafőn 1861-ben szül. Atyja gazdaságában sajátította el a gazdasági ismereteket. 1890 óta gazdálkodik önállóan, 1916-ban örökölte atyja birtokát. 12 évig községi bíró volt. Lajos fia a harctéren eltűnt. Garan községi képviselő.

Klein Károly malomtulajdonos és kapagyáros. Berzétén 1901-ben szül. Kassán tett érettségét, majd átvette vállalatát vezetését. 1923-24-ben katonai szolgálatot teljesített. Közs. képv. Kapagyára Mecenzéfi mintára vizierővel berendezett vállalat, amely mindenféle vasszerszámot és acél vágó eszközöket, préseket, kalapácsokat gyárt. A malmot még dédapja létesítette.” [312.p.]

**A NÉPSZABADSÁG 2000. október 19-i számában (10.oldal)
megjelent cikk a Jósvafő monográfiáról (szerző: N.Kósa Judit)**

KÖNYV

Egy kis falu önéletírása

A Jósvafő című könyvet persze legjobb a helyszínen olvasni. Mert akkor az ember, ha elbizonytalanodik, hogy melyik patakról, hegyoldalról, házról van éppen szó, hát egyszerűen odasétál és ellenőrizi. Elvégre ez a könyv is olyan, mint a legtöbb helytörténeti munka: mérsékeltlen érdekes azok számára, akik soha nem jártak még a tárgyalt településen, de lebilincselően izgalmas azok szemében, akik már megszerették a szépséges kis falut.

A Jósvafőről szóló kötet – amely a helyi önkormányzat és a Millenniumi Kormánybiztosi Iroda jóvoltából jelent meg nemrégiben – azonban mégiscsak más egy kicsit, mint a helytörténeti monográfiák legtöbbször. Közösségi munka ugyanis. Szabályár Péter és Szomorád Ferenc szerkesztők a lokálpatrióták egész seregét mozgósították, hogy tárjanak föl és írjanak meg mindent, amit „a források és barlangok völgyében” megbújó településről tudni lehet. A harmincegy fejezetből álló munka ezért nem a megszokott kronologikus rend szerint építkezik, nem pusztán leírja, mi történt a faluban a paleolitikumtól a rendszerváltozásig, hanem körbejár mindent, ami a bennszülöttek és az érdeklődő idegenek számára érdekes lehet. A legfontosabb helyek, személyek és események így gyakran több fejezetben is felbukkannak, a nyomkeresés élményével ajándékozva meg az olvasót. (A rejtvényfejtést viszont nehezíti, hogy a maiak mellett a hagyományos

helyneveket is bőven idéző munkából hiányzik egy jól áttekinthető térkép.)

Egy olyan könyvbe, amelyet legalább tizenötven írtak – helybeliek és betelepültek, idősebbek és egészen fiatalok egyaránt –, sok minden belefér. Az obligát földtani és hidrológiai ismertető, a flora és fauna leírása mellett birtoklástörténet, közoktatási adattár, műemléki leírás és ipartörténeti összefoglaló, népviselet, népszokások és helybéli ételreceptek, a barlang felfedezésének és kiépíté-

sének izgalmas históriája, a tájról készült képes levelezőlapok ismertetője és a karsztkutató-állomás története.

Az olvasó például megtudhatja, hogy az úgynevezett Harmincnolcas barlangban (mely a legközelebbi kilométerkörről kapta a nevét) festett korszót találtak; csak ezután vették észre, hogy a barlang nem más, mint egy mára kiszáradt forrasszaj. Nyomon követheti, hogyan csendesült el néhány év alatt a völgy, amely a második világháború előtt még a malomárkok zubbogásától, a kapahámor zajától volt hangos. Hogyan tűntek el a faluból egyszer és mindenkorra a Kleinek, a Spitzerek és a Schwarczok, mi lett a házaikkal, a műhelyeikkel. Elolvashatja, hogyan jött létre a tájház, miért rendeznek falunapokat és szüreti mulatságot. Egy kisközösség értékrendjéről kap képet, amikor végigbongészi a felsőfokú végzettséget szerzett jósvafőiek és a díszpolgárok családját.

A helytörténeti mű legnagyobb csodája azonban mégiscsak az, hogy a szerkesztők a húszas-harmincas években itt jegyzősködő Vásárhelyi Jenő dokumentum értékű fotográfiáit is felhasználhatták. Mi több, maga Vásárhelyi Jenő is segítette őket a munkában: ő ugyanis nemcsak leírta és elmondta mindazt, amire emlékezik, hanem el is látogatott az évtizedek óta nem látott faluba. Amiben csak az a különleges, hogy akkor már túl volt a 101. születésnapján.

N. K. J.